

(Hoffmann 1992). Odavno je poznata veza između unutrašnjeg stanja društva i vizije neprijatelja: što je društvo autoritarnije, vizija je monolitnija. Vizija neprijatelja homogenizuje društvo i važan je elemenat integracije. Treći Rajh ideološki se pravdao tobožnjom ugroženošću od Jevreja koji teže "vlasti nad svetom" (Francuska revolucija, kapitalizam, socijalizam – sve su to verzije jevrejske vladavine). Posle rata ovaj osećaj pretnje pomerio se na komunizam. Hladni rat je premestio kolektivnu viziju neprijatelja sa Jevreja na SSSR. Zapadni saveznici gradili su poratnu SR Nemačku kao bedem protiv Istoka, ali je ideologija militantnog antikomunizma utisnula ovu viziju neprijatelja kolektivni identitet Nemaca (Hoffmann 1992). Posle ujedinjenja i kraja hladnog rata vidljiv je nestanak integrativnih snaga i pojačana je potreba za neprijateljem kao osiguračem nemačkog ujedinjenja. "Mržnja prema strancima" bila je pogrešna nova potreba za identitetom koja je koristila konzervativnom vladajućem bloku. Krajem 1990-ih socijaldemokratska vlast pokušava da se odupre talasu narodnjačkog partikularizma. Međutim, konzervatizam pokušava da preko nauke i publistike nametne vlastitu viziju nemačkog neprijatelja. Ova nastojanja prelamala su se u diskusijama oko "naknadnog antikomunizma" i CKK u SR Nemačkoj. Pišući o DDR-u u CKK Nojbert komunizam posmatra kao "evropski kolonijalizam", koji je "stvorio evropski kulturimperijalizam, a njegovo bekstvo iz evropske istorije u ime dobra osramotilo je Evropu i njenu civilizaciju" (Neubert 1999, S, 835). U opštem okviru teološkog stereotipa o komunizmu kao "šizmi prosvetiteljstva i evropskog uma sa religijskom misijom bez religijske kontrole" (S. 834) iznose se tvrdnje: "komunistička ideja bila je i jeste smrtonosna, to je bio od početka problem likvidacije" (S. 837), "DDR je zatvor" (S. 837), "dok su nacisti uništavali radom, komunisti su to činili psihički" (S. 869), logorima za prevaspitavanje omladine (S. 870), ograničavanjem kretanja (S. 873), prodajom zatvorenika Zapadu i likvidiranjem društva i tradicije (S. 874), DDR antifašizam je mit (S. 839) i sl. Paušalna denuncijacija antifašizma samo je uvod za dalekosežnu diskriminaciju levičarskog otpora nacizmu. Ovo je deo konzervativno nacionalističkog poimanja istorije i politike čiji je ekstremni izraz permanentno suočavanje ili poistovećivanje DDR-a i Trećeg Rajha.

Kritičari ovih teza ističu da u DDR-u nije bilo holokausta, niti kolektivne krivice (Lay 1996, Maur 1998). Najpre su 1990. istočni Nemci postali ponosan narod jer su bez nasilja srušili državu, a čitav svet im je čestitao na demokratskom prevratu. Ubrzo je usledio šok otkrićem prakse Službe bezbednosti DDR-a (Stasi – Staatssicherheitsdienst). Svet je na njih počeo da upire prstom: svi ste bili denuncijanti, a ne samo pasivni građani. Počelo je uzajamno optuživanje građana DDR-a i javilo se novo osećanje stida i krivice. Politička optužba svodila se na parolu "Svi ste bili mali Štazijevci", a ekonomska optužba glasila je "Vaše fabrike su nula". Građani DDR-a branili su se isticanjem snažne društvene pokretljivosti DDR-a. Javlja se parola: "Mi smo tri puta izgubili rat" – najpre od zapadnih saveznika 1945, zatim nas je porobio SSSR, a potom 1990. SR Nemačka. Stvaraju se zajednice ćutanja, slično 1945. i nova prećutna saglasnost protiv pobednika, ovoga puta protiv zapadnih sunarodnika, čime se razlike u stvarnoj odgovornosti prikrivaju. Slično Goldhagen–debati o krivici običnih Nemaca u nacističkim zločinima, na pripojenoj teritoriji vođena je, tzv Štazi–debata o krivici bivših DDR građana pod sloganom "Stasi saradnik da ili ne". Bio je to kriterij razgraničenja sa plakata, što je analitičare lišavalo napora da se dublje pozabave odnosima i funkcionisanjem DDR-a. Istok se morao opravdavati zbog svog prilagođavanja Zapadu, Zapad ne (Lay, 1996). Javlja se sindrom pobednik-pobeđeni i asimetrija u nemačko-nemačkom dijalogu. Uz to oživljava stereotip o "boljim Nemcima" i "lenjim istočnjacima", čime se osobenosti sistema prenose na realne ličnosti. Uzalud je G. Gras protestovao: "Ja neću da sedim na klupi